

Sygn. akt IV U 1479/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Czajka

Protokolant: Aneta Radomska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 24 września 2012 roku znak: (...)

w sprawie M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się M. T. emeryturę w wysokości proporcjonalnej od dnia (...);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz odwołującego się M. T. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1479/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 listopada 2013 roku

Decyzją z dnia 24 września 2012 roku ; znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L04.166.1) odmówił M. T. przyznania emerytury z uwagi na fakt, że na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Okresy składkowe i nieskładkowe odwołującego się na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosły 30 lat, 5 miesięcy i 28 dni. Uwzględniony przez ZUS okres pracy w szczególnych warunkach wyniósł 4 lata, 2 miesiące i 6 dni. Uznany przez ZUS okres pracy w szczególnych warunkach przypadał w okresach od 25 maja 1977 r. do 14 sierpnia 1978 r., od 1 lipca 1984 r. do 9 lipca 1985 r., od 21 lipca 1985 r. do 8 września 1985 r., od 12 września 1985 r. do 31 października 1985 r., od 1

grudnia 1985 r. do 7 czerwca 1986 r., od 21 września 1987 r. do 24 stycznia 1988 r., od 3 lutego 1988 r. do 30 kwietnia 1988 r. oraz od 1 sierpnia 1989 r. do 20 lutego 1990 r. (decyzja k. 83 akt ZUS).

Od powyższej decyzji odwołał się M. T. zarzucając decyzji naruszenie art. 24 ust. 2, art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, paragrafu 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w konsekwencji przyjęcie, że odwołujący nie ma stażu uprawniającego go do emerytury w szczególnych warunkach. Odwołujący się zarzucił również błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że udowodniony przez niego okres pracy w szczególnych warunkach wynosi 4 lata, 2 miesiące i 6 dni, podczas gdy w rzeczywistości okres ten przekracza 15 lat. Odwołujący się wniósł o zmianę decyzji i przyznanie emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że nie uwzględniono mu okresu pracy w charakterze murarza cieśli posadzkarza w okresie od 29 sierpnia 1978 r. do 31 lipca 1981 r., w łącznym wymiarze 2 lat, 11 miesięcy i 3 dni – prace te są wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., dział V, poz. 8,9,10, gdzie mowa o pracach cykliniarskich, dekarskich i kamieniarskich. Nie został w pełni uwzględniony okres zatrudnienia odwołującego w charakterze kamieniarza budowlanego oraz pomocnika kamieniarza w okresie od 12 października 1981 r. do 1 stycznia 1992 r., co łącznie z odliczeniem okresu pobierania renty rehabilitacyjnej (1 rok) od 8 czerwca 1987 r. do 7 czerwca 1987 r. oraz przebywania na urlopie bezpłatnym 3 miesiące i 13 dni (od 8 czerwca 1987 r. do 20 września 1987 r.); 1 miesiąc i 11 dni (od 21 lutego 1990 r. do 31 marca 1990 r.); 1 rok (od 2 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1991 r.) daje łącznie 7 lat, 9 miesięcy i 27 dni, które z kolei pomniejszone o okresy uwzględnione przez ZUS w decyzji daje 4 lata, 10 miesięcy i 7 dni pracy w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, dział V poz. 10 zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r.

Nie został uwzględniony także okres zatrudnienia w charakterze kamieniarza montażysty od dnia 23 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 1994 r, łącznie po odliczeniu urlopu bezpłatnego wynoszącego 1 rok i 2 miesiące, przypadającego od 1 stycznia 1993 r. do 31 grudnia 1993 r. – 2 lata, 8 miesięcy i 6 dni. Zdaniem odwołującego się, niezaliczony przez ZUS okres pracy w szczególnych warunkach przypadający w Polsce wynosi 10 lat, 4 miesiące i 16 dni. Do powyższego okresu pracy winien doliczyć okres pracy w Austrii w wysokości 5 lat i 7 miesięcy. Odwołujący podkreślił, że łączny okres pracy w szczególnych warunkach wynosi u niego 20 lat, 1 miesiąc i 24 dni. (odwołanie k. 2-6).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podnosząc argumentację, której użył w zaskarżonej decyzji, wniósł o jego oddalenie. ZUS Oddział w T. wskazał nadto, że nie zaliczył odwołującemu okresów od 14 sierpnia 1982 r. do 17 sierpnia 1983 r., od 1 czerwca 1989 r. do 10 sierpnia 1989 r., od 18 września 1989 r. do 16 grudnia 1989 r., ponieważ odwołujący w tych okresach pracował na eksporcie. Nie uwzględniono mu też niektórych okresów zatrudnienia w (...) Zakładach (...), kiedy pracował na stanowiskach pomocnika kamieniarza i kamieniarza- montażysty. ZUS wskazał też, że od 29 sierpnia 1978 r. do 31 lipca 1981 r. M. T. był zatrudniony w (...) K.- w aktach sprawy znajduje się świadectwo pracy, w którym wskazano, że odwołujący pracował wówczas jako posadzkarz, w Rp7 z 7 maja 2008 r. wskazano, że w tym okresie pracował jako murarz, cieśla, posadzkarz. Równocześnie organ rentowy podał, że w okresach od 4 kwietnia 1979 r. do 20 listopada 1980 pracował na budowie eksportowej, a w okresach od 21 listopada 1980 r. do 1 grudnia 1980 r., od 11 grudnia 1980 r. do 15 grudnia 1980 r. oraz od 7 lutego 1981 r. do 22 marca 1981 r. korzystał z urlopów dewizowych. Z kolei w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z 7 maja 2008 r. podano, że na budowie eksportowej pracował jako murarz- tynkarz. W świadectwie pracy jak i w Rp7 przedsiębiorstwo (...) z W. podało, że w okresie od 23 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 1994 r. odwołujący pracował jako kamieniarz- montażysta, przy czym od 1 stycznia 1993 r. do 28 lutego 1994 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. (odpowiedź na odwołanie k. 9-10).

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że odwołujący się M. T., urodzony dnia (...), w dniu(...) ukończył 60 lat. Na dzień 1 stycznia 1999 r. okres zatrudnienia odwołującego wyniósł 30 lat, 5 miesięcy i 28 dni, z czego jednak jedynie 24 lata 5 miesięcy i 28 dni przypada na polskie okresy ubezpieczenia, resztę stanowi okres ubezpieczenia w Austrii (k.83 akt). Uznany przez ZUS okres pracy w warunkach szczególnych wyniósł 4 lata, 2 miesiące i 6 dni i przypadał w okresach od 25 maja 1977 r. do 14 sierpnia 1978 r., od 1 lipca 1984 r. do 9 lipca 1985 r., od 21 lipca 1985 r. do 8 września 1985 r., od 12 września 1985 r. do 31 października 1985 r., od 1 grudnia 1985 r. do 7 czerwca 1986 r., od 21 września 1987 r. do 24 stycznia 1988 r., od 3 lutego 1988 r. do 30 kwietnia 1988 r. oraz od 1 sierpnia 1989 r. do

20 lutego 1990 r. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył dnia 06 marca 2012 roku .

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 29 sierpnia 1978 roku do 31 lipca 1981 roku M. T. był zatrudniony w przedsiębiorstwie (...) S.A. Zakład pracy wystawił mu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 29 sierpnia 1978 roku do 03 kwietnia 1979 roku , gdy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach, polegające na montażu konstrukcji metalowych na wysokości, wymienioną w wykazie A, dział V, poz. 5 pkt 3 stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 9 ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MB i PMB nr 3, poz. 6). Okres ten stanowi 7 miesięcy i 6 dni . W okresie natomiast od 04 kwietnia 1979 roku do 31 lipca 1981 roku odwołujący się wykonywał prace ogólnobudowlane, co nie stanowi zatrudnienia w warunkach szczególnych.

/dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, 28.01.2013 r., k. 29, zeznania świadka M. P., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 19;28, koperta, k.59, akta osobowe /

W okresie od 12 października 1981 roku do 07 czerwca 1986 roku M. T. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w S.. Zakład zajmował się wykonywaniem w całej Polsce i za granicą robót kamieniarskich. Posiadał również dział górniczy , zajmujący się wydobywaniem piaskowca. W najlepszym okresie zatrudniał około 40 kamieniarzy, którzy pracowali w 4-osobowych brygadach. Wykonywali prace na zewnątrz i we wnętrzach budynków, jak również prace na wysokości. Kamieniarze na budowach mieli do dyspozycji piły stołowe diamentowe, elektronarzędzia, wiertarki do wiercenia otworów. Do ich zadań należało cięcie kamienia, szlifowanie, polerowanie, dopasowywanie płyt, układanie stopni, posadzek, ścian ościeżnic okiennych na klejach i zaprawie cementowej. Wszędzie panowało duże zapylenie, pracownicy nie mieli masek ochronnych.

W pierwszym okresie odwołujący pracował na stanowisku pomocnika kamieniarza i taką pracę wykonywał do 13 sierpnia 1982 roku . Do jego zadań należało wówczas mieszanie zaprawy, docinanie materiału, dostarczanie go na miejsce, spoinowanie posadzek i ścian. Okres od 12 października 1981 roku do 13 sierpnia 1982 roku nie stanowi zatrudnienia w szczególnych warunkach o którym mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dnia 14 sierpnia 1982 roku odwołujący się wyjechał do pracy na budowę eksportową do Bułgarii, gdzie przebywał do 17 sierpnia 1983 roku . Firma (...) wykonywała tam prace kamieniarskie przy budowie 24- piętrowego hotelu. Wysłała do pracy na kontrakcie 20 kamieniarzy. Odwołujący się pojechał tam do pracy już jako kamieniarz. Jego praca polegała na wyłożeniu elewacji budynku płytami bułgarskiego wapienia, wielkości 60/30 cm. Płyty były przytwierdzane do ściany śrubami i zaprawą betonową. Pracę wykonywał na wiszących linowych rusztowaniach. Odwołujący pełnił tam funkcję brygadzysty, podlegało mu 6 osób, koordynował ich pracę, wydawał im polecenia w zakresie robót do wykonania danego dnia , głównym jego zadaniem był jednak montaż płyt na ścianie. Okres ten stanowi 1 rok i 5 dni.

Okresy zatrudnienia M. T. w (...) Zakładach (...) w S. od 1 lipca 1984 roku do 09 lipca 1985 roku , od 21 lipca 1985 roku do 08 września 1985 roku ; od 12 września 1985 roku do 31 października 1985 roku , od 01 grudnia 1985 roku do 07 czerwca 1986 roku , od 21 września 1987 roku. do 24 stycznia 1988 roku , od 03 lutego 1988 roku do 30 kwietnia 1988 roku oraz od 01 sierpnia 1989 roku do 20 lutego 1990 roku . zostały odwołującemu zaliczone przez ZUS jako praca w warunkach szczególnych.

W okresie od 08 czerwca 1986 roku do 07 czerwca 1987 roku odwołujący pobierał rentę rehabilitacyjną. W okresach od 08 czerwca 1987 roku do 20 września 1987 roku i od 21 lutego 1990 roku do 31 marca 1990 roku oraz od 02 stycznia 1991 roku do 31 grudnia 1991 roku przebywał na urlopie bezpłatnym.

Zatrudnienie odwołującego się – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - na wyżej wymienionym stanowisku kamieniarza montażysty, od 14 sierpnia 1982 roku do 17 sierpnia 1983 roku, od 20 sierpnia 1983 roku do 30 czerwca 1984 roku (w wymiarze 10 miesięcy 11 dni), a także od 01 maja 1988 roku do 31 maja 1989 roku (wymiarze 1 roku i 1 m-ca) wiązało się z pracą w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dział V pkt 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.). W ramach swoich obowiązków pracowniczych M. T. wykonywał prace kamieniarskie.

Razem z odwołującym się w (...) Zakładach (...) w S. pracowali Z. M. i S. K.. Z. M. była tam zatrudniona w latach 1985 do 2003 jako specjalista do przygotowania i rozliczeń kamieniarskich robót montażowych. M. T. podlegał jej, Z. M. jeździła na budowy, kontrolowała kamieniarzy. S. K. pracował w K. w latach 1975-1988, tak jak odwołujący się na stanowisku kamieniarza.

/dowód: umowa o pracę z 8.10.1981 r., k. 57 akt rentowych, świadectwo pracy, k. 44 akt rentowych, świadectwo pracy, k. 52 akt rentowych, świadectwo pracy z 30.12.1991 r., k. 54 akt rentowych, zeznania świadka Z. M., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 3:40, koperta, k.83, zeznania świadka S. K., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 41:39, koperta, k.59, zeznania odwołującego się M. T., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 20:09, koperta, k.83/

Od 23 kwietnia 1990 roku odwołujący się był zatrudniony na stanowisku kamieniarza montażysty w (...) Spółce z o.o. we W.. Formalnie pracował do 28 lutego 1994 roku, jednak w rzeczywistości w listopadzie 1992 roku wyjechał na poszukiwanie pracy w Austrii, gdzie z dniem 17 listopada 1992 roku podjął zatrudnienie w przedsiębiorstwie kamieniarskim (...).

W czasie zatrudnienia w firmie (...) odwołujący się wykonywał prace kamieniarskie na budowach eksportowych. Na zewnątrz układał elewacje na ścianach, gdzie montowano kamienne płyty na specjalnych metalowych kotwach; wewnątrz budynków były układane posadzki. Praca odbywała się w trudnych warunkach, często na wysokości, w zapyleniu i niekorzystnych warunkach atmosferycznych (deszcz, śnieg).

Zatrudnienie odwołującego się – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - na wyżej wymienionym stanowisku kamieniarza, od 23 kwietnia 1990 roku do 31 października 1992 (2 lata i 6 m-cy i 7 dni) roku wiązało się z pracą w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dział V pkt 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.). W ramach swoich obowiązków pracowniczych M. T. wykonywał prace kamieniarskie.

Razem z odwołującym się w (...) Spółce z o.o. we W. byli zatrudnieni B. Z. i K. S.. K. S. pracował w (...) w latach 1991-2008 w charakterze kamieniarza. B. Z. był tam zatrudniony w latach 1991-1993, również na stanowisku kamieniarza.

/dowód: poświadczenie pracy w warunkach szkodliwych, k. 33, zeznania świadka K. S., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 32:00, koperta, k.59, zeznania świadka B. Z., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 52:17, koperta, k.59, zeznania odwołującego się M. T., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 20:09, koperta, k. 83, akta osobowe /

W okresie od 17 listopada 1992 roku do 01 marca 2012 roku M. T. pracował w u zagranicznego pracodawcy w austriackim przedsiębiorstwie (...), również na stanowisku kamieniarza.

Przedsiębiorstwo wysyłało pracowników m. in. do pracy w Szwajcarii, na Słowacji, w Niemczech (B.), a nawet w Polsce (W.). Zatrudniało około 80 kamieniarzy, którzy pracowali w 3-4 osobowych brygadach. Firma zajmowała się wykonywaniem wyłącznie prac kamieniarskich – układaniem posadzek, schodów, kamiennych elewacji, płyt na lotnisku. Były to prace na zewnątrz i wewnątrz budynków, również roboty na wysokości. Kamieniarze odpowiadali za kolejne etapy prac związanych także z odpowiednim przygotowaniem kamienia, tzn. za jego cięcie, szlifowanie i układanie. Praca odbywała się w godzinach od 7-16. Była uciążliwa ze względu na zapylenie oraz ciężar płyt, które ważyły nawet po 100 kg. Odwołujący nie wykonywał tam żadnych innych prac niż roboty kamieniarskie. Okres takiej pracy stanowił do 31 grudnia 1998 roku 5 lat 8 miesięcy i 14 dni. (k. 10 cz. II akt ZUS – potwierdzenie ubezpieczenia.

Zatrudnienie odwołującego się – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - na wyżej wymienionym stanowisku kamieniarza, od 17 listopada 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. wiązało się z pracą w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dział V pkt 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.). W ramach swoich obowiązków pracowniczych M. T. wykonywał wyłącznie prace kamieniarskie.

Razem z odwołującym w przedsiębiorstwie (...) pracowali S. K. i F. B.. S. K. był tam zatrudniony od 1988 r., a F. B. w latach 1988-2007, obaj w charakterze kamieniarzy.

Łącznie z okresem uznanym przez ZUS, a także po doliczeniu okresu zatrudnienia za granicą, okres zatrudnienia odwołującego w szczególnych warunkach przekracza 15 lat wymagane do przyznania emerytury. Polski okres zatrudnienia w warunkach szczególnych jest niewystarczający do przyznania świadczenia, wynosi bowiem 10 lat , 2 miesiące i 5 dni

/ **dowód:** potwierdzenie zagranicznych okresów ubezpieczenia, k6-7 i k.10 ., formularz E205, k. 6 akt rentowych, zeznania świadka S. K., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 41:39, koperta, k.59, zeznania świadka F. B., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 58:02, koperta, k.59, zeznania odwołującego się M. T., płyta z nagraniem przesłuchania, min. 20:09, koperta, k. 83/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt rentowych, oraz dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której autentyczności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadków K. S., S. K., B. Z., F. B. i Z. M. uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Świadczenie pracowali wspólnie z odwołującym się i wskazali na czym polegały szczególne warunki jego pracy. Ich zeznania korespondują z dokumentacją dotyczącą pracy odwołującego się, a także z zeznaniami M. T.. Brak jest w ocenie Sądu jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań w/w świadków. Świadczenie zgodnie wskazali, że odwołujący we wskazanych wyżej okresach pracując na stanowiskach kamieniarza i kamieniarza montażysty wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Za pracę w szczególnych warunkach Sąd nie uznał jedynie okresu od 12 października 1981 r. do 13 sierpnia 1982 r., kiedy odwołujący był zatrudniony jako pomocnik kamieniarza. W ocenie Sądu z zeznań świadków wynika, że nie wykonywał on wówczas typowych prac kamieniarskich, a jedynie zlecano mu czynności takie jak mieszanie zaprawy, dostarczanie materiału na miejsce, spoinowanie ułożonych płyt. W ocenie Sądu nie było również podstaw do uznania za pracę w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia odwołującego się w (...) w wymiarze przekraczającym okres wskazany w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Z zeznań świadka M. P., który razem z M. T. był zatrudniony w (...) wynika, że w okresie od 4 kwietnia 1979 r. do 31 lipca 1981 r. odwołujący wszystkie prace budowlane przy budowie zaplecza dla pracowników dla elektrowni (...) – wykopy pod fundamenty, prace ciesielskie, murarsko- tynkarskie, posadzkarskie i inne tego typu. W związku z tym okres ten nie mógł zostać zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie M. T. w świetle poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Odwołujący urodził się dnia (...), dlatego cytowany wyżej przepis będzie miał do niego zastosowanie dopiero przy uwzględnieniu treści art. 184 ustawy emerytalnej.

Według art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z treścią ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei ust. 4 cyt. przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że w celu ustalenia, czy odwołującemu się przysługuje emerytura w wieku niższym niż wynikający z art. 27 ust. 1 przywołanej ustawy (tj. w wieku niższym niż 65 lat w przypadku mężczyzn), należy odwołać się do przepisów dotychczasowych, w szczególności do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Zgodnie z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie do § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach.

W sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym "sprawa emerytalna" ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego.

Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę- uprzednio administracyjna- staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmożonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w przedmiotowej sprawie – wobec nieposiadania przez odwołującego świadectwa pracy w szczególnych warunkach - dopuścił dowód z zeznań świadków na okoliczność wykonywania przez M. T. pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt, że odwołujący się osiągnął z dniem (...) wiek 60 lat życia i w dniu 1 stycznia 1999 r., łącznie z okresem pracy za granicą posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat. Odwołujący rozwiązał stosunek pracy, nie przystąpił też do otwartego funduszu emerytalnego.

Sporną okolicznością, stanowiącą przeszkodę do przyznania odwołującemu się wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227) było to czy praca, którą M. T. świadczył w okresach od 29 sierpnia 1978 r. do 31 lipca 1981 r. w przedsiębiorstwie (...) S.A., od 12 października 1981 r. do 7 czerwca 1986 r. w (...) Zakładach (...) w S., od 23 kwietnia 1990 r. do 31 października 1992 r. w firmie (...) Spółka z o.o. we W. oraz od 17 listopada 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. w austriackim przedsiębiorstwie (...) może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.), a więc czy była to praca wymieniona w załączniku do tego rozporządzenia w wykazie A.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Zgodnie z wykazem A, dział V, pkt 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące prace kamieniarskie.

Z ustalonego stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że odwołujący się w okresach od 29 sierpnia 1978 r. do 3 kwietnia 1979 r., od 14 sierpnia 1982 r. do 17 sierpnia 1983 r., od 23 kwietnia 1990 r. do 31 października 1992 r. oraz od 17 listopada 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał wyżej opisaną pracę kamieniarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że praca ta była pracą w szczególnych warunkach, a więc odwołujący się udowodnił, że w okresach 29 sierpnia 1978 r. do 3 kwietnia 1979 r., od 14 sierpnia 1982 r. do 17 sierpnia 1983 r., od 23 kwietnia 1990 r. do 31 października 1992 r. oraz od 17 listopada 1992 r. do 31 grudnia 1998 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Udowodniony przez M. T. okres pracy w szczególnych warunkach, łącznie z okresem uznanym przez ZUS, jak również z okresem wykonywania takiej pracy za granicą, na dzień 1 stycznia 1999 r., tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, przekroczył wymagany dla uzyskania „wcześniejszej” emerytury 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na względzie, skoro odwołujący M. T. spełnił warunki do uzyskania wcześniejszej emerytury, Sąd na zasadzie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. oraz art. 32 ust. 1-2 i ust. 4 w zw. z art. 184 i art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227), a także § 4 ust.

1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.04.166.1) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się M. T. emeryturę w wysokości proporcjonalnej od dnia (...), gdyż warunki do jej przyznania są spełnione jedynie z doliczeniem okresów ubezpieczenia zagranicznego , zarówno co do ilości okresów składkowych i nieskładkowych , jak i okresów pracy w warunkach szczególnych .

Na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz odwołującego się M. T. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.